

вх.№ 392-НО-05/17.03.2016

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Даниела Симеоновска-Николова, Биологически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски”

ОТНОСНО Дисертационния труд на Сирма Асенова Зидарова, ИБЕИ-БАН на тема:

**ЕКОЛОГИЯ НА СЪОБЩЕСТВА ОТ МАСОВИ ВИДОВЕ ОТ СЕМ. SORICIDAE
(MAMMALIA) В МОДЕЛНИ РАЙОНИ**

за придобиване на образователната и научна степен “доктор”

по научна специалност 02.22.01 Екология и опазване на екосистемите

Научен ръководител: доц. д-р Васил Вълков Попов

Дисертацията на Сирма Зидарова представлява задълбочено научно изследване върху пространственото разпределение, популационна структура и динамика, морфометрична изменчивост и междувидова конкуренция при масови видове от сем. Soricidae в България, и закономерностите във формиране структурата на локалните им асоциации.

От направения литературен преглед по проблема става ясно, че съществуващата информация за популационната структура и динамика, вътре- и междувидови конкурентни взаимоотношения, храненето и поведението на съвременните представители на сем. Soricidae е твърде ограничена. Изясняването на тези аспекти, предмет на настоящия дисертационен труд, определя неговата актуалност и значимост в научните изследвания в областта на екологията на съобществата.

Дисертационният труд е добре структуриран и представен по един утвърден модел, включващ увод, литературен обзор, цел и задачи с научни хипотези, материал и методи, резултати и обсъждане, изводи и литература. Работата е изложена на 210 страници текст и включва 33 таблици и 37 фигури. Списъкът на цитираната литература е от 217 заглавия, от които 9 на кирилица, а останалите 208 на латиница. Авторефератът, в обем на 37 страници, отговаря на съдържанието на дисертационния труд.

Работата показва един голям обхват от знания на докторантката в две големи направления в областта – екология и морфология. В увода тя накратко въвежда в проблема и неговата актуалност. В литературния обзор последователно е направен пълен преглед на познанията, започвайки от популационната структура, минавайки през пространствената организация, междувидовата конкуренция и поделение на екологичните ниши, и стигайки до екоморфологията – адаптации, пола и географска изменчивост. В тази последователност са представени по-нататък резултатите и дискусията. Целта и задачите са ясно представени и изпълнени. Научните хипотези са добре обосновани. В глава Материал и методи подробно са описани използваните полета, лабораторни и статистически методи, районите на изследване и климатичните им особености. Силно впечатление прави големия пакет статистически методи, който е използван от докторантката за анализ на данните. Получените резултати са добре обяснени и онагледени с таблици и фигури, а заключенията, подкрепени с достатъчно аргументи и цитирания. Литературният списък е изчерпателен. Въз основа на получените резултати докторантката прави 15 добре обосновани извода, които очертават високия приносен характер на дисертационния труд. Повечето от проведените изследвания са единствените или сред малкото в областта на екологията на съобществата на земеровките. Те разкриват важни закономерности, свързани с обилието, видовото разнообразие и богатство на локалните асоциации от земеровки и факторите, които ги определят. Настоящата работа разширява познанията за половата и пространствена морфометрична изменчивост при земеровките на базата на голям брой метрични признаци и материали от популации от Югоизточна и Централна Европа, което е доказателство за високата научна стойност на този труд.

В съвременната екология разкриването на механизмите, стоящи в основата на формиране структурата на съобществата е един от най-интересните и същевременно най-трудни въпроси, отговора на които изисква широка гама от знания в областта на екологията и еволюцията, каквито Сирма Зидарова показва, че има. Освен това докторантката е овладяла редица методи и техники за морфометричен и екологичен анализ, което я прави изграден специалист в областта на екологията на съобществата. От представените документи е видно, че за израстването ѝ като изследовател в това съвременно направление способстват множеството специализирани курсове, които е преминала като Статистически методи в екологията, Консервационна значимост на биологичното разнообразие, Съвременни методи на оценка на биологичното

разнообразие - екологични подходи (GIS), Молекулярни методи в екологията и еволюцията, работа с програмата Photo shop. Доказателства за ерудицията на докторантката по изследвания проблем са двете ѝ публикации в Acta Zoologica Bulgarica и цитиранията от чуждестранни автори във високо авторитетните международни научни издания Oikos и Journal of Mammalogy, както и представянията на докторантката в научни форуми. Участието на Сирма в множество национални и международни проекти, насочени към оценка състоянието на видове бозайници и хабитати на територията на цялата страна, развитие на националната екологична мрежа Натура 2000, мониторингови проучвания и др. в продължение на повече от 10 години, допълват спектъра на нейния опит и познания в областта на зооекологията и консервационна биология.

Въз основа на представения дисертационен материал и на личните ми впечатления от докторантката считам, че дисертационния труд напълно отговаря на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане. Оценявам положително дисертационния труд и убедено настоявам за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Сирма Зидарова по научна специалност Екология и опазване на екосистемите.

Изготвил становището:

Доц. д-р Даниела Симеоновска-Николова

16.03.2016 г.

София